

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ

Харківська державна академія дизайну і мистецтв»
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»
(назва факультету)

Кафедра монументального живопису
(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до дипломної роботи магістра
(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему **ЖИВОПИСНЕ ПАННО ДЛЯ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ДИТЯЧОЇ
БІБЛІОТЕКИ У М. ХАРКІВ НА ТЕМУ «КРИЛА НАДІЇ»**

Виконав магістрант
другого (магістерського) рівня
вищої освіти
за спеціальністю
023 «Образотворче мистецтво»,
декоративне мистецтво, реставрація»
галузі знань 02 «Культура і мистецтво»
(шифр і назва спеціальності)

 ОПП «Реставрація, візуальні практики»
спеціалізації «Монументальний живопис»
(назва освітньо-професійної програми)

Марія МАНДРИКІНА
(ім'я та прізвище)

Керівник проф. Володимир НОСЕНКОВ
(ім'я та прізвище)

Харків – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
КОНЦЕПЦІЯ РОБОТИ	8
РОЗБІР ОБ'ЄКТА	10
ЗБІР МАТЕРІАЛУ. РОБОТА З АНАЛОГАМИ.....	12
СИМВОЛІКА	16
СИМВОЛІКА КОЛЬОРУ.....	17
SPES. БОГИНЯ НАДІЇ.....	18
СЦЕНАРІЙ РОБОТИ.....	20
КОМПОЗИЦІЙНЕ, СТИЛЬОВЕ ТА ТЕХНІЧНЕ РІШЕННЯ.....	21
СКЛАД ПРОЕКТУ.....	24
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	26
АЛЬБОМ ІЛЮСТРАЦІЙ	29
СПИСОК ІЛЮСТРАЦІЙ	64

ВСТУП

В історії мистецтв є безліч прикладів картин, скульптур та інших творів, які так чи інакше беруть за свою основу тему НАДІЇ. Вона набуває різного вигляду, але завжди є відображенням одвічної людської потреби підтримувати віру в краще.

Кожен з нас мріє про своє, але сам цей факт незмінний і вічний. Як і наші предки, ми шукаємо свій шлях, постійно роблячи вибір серед безлічі напрямків. І будь-який наш вибір супроводжується сподіваннями на те, що саме цей крок змінить наше життя.

Нажаль, так буває не завжди. З різних причин не всі наші бажання можуть здійснитися, не всі цілі досягаються. Іноколи ми просто не в змозі вплинути на події що відбуваються навколо. Або нам може так здаватися, коли невдачі спіткають нас одна за одною. В такі миті саме НАДІЯ стає тим поштовхом, що допомагає нам підійматися після падінь, пробувати знову і знову та крок за кроком рухатися назустріч майбуттю.

Актуальність теми.

НАДІЯ здається мені найактуальнішою темою нашого сьогодення.

Не випадково саме у найтяжчі часи, коли люди втрачають повсякденні звички, домівки, здоров'я, своїх рідних, поняття НАДІЇ набуває особливого, як ніколи важливого значення. Люди з різними поглядами та стремліннями, різних народів, віри, професій єдині саме в надії. Надії на МИР, на краще життя, на щастя...

Останні роки змусили нас подивитися інакше на світ, на людей. Деякі речі, які раніше ми навіть не помічали, стали символами мирного життя. Інші, про які ми і не замислювалися, почали лякати.

Хіба могли ми раніше уявити гул генераторів, що наче у бджолиному вулику, заповнює собою простір нашого міста. Чи думали, що будемо боятися літаків і ніколи більше не зможемо дивитися на феєрверки з безтурботною радістю? Чи знали, як це – жити просто в очікуванні, боятися однаково не тільки вибухів але й тиші? Третій рік поспіль відкладаючи «життя» на потім... І це наша дійсність, наша сучасність.

У місті, де сяючі на вулицях ліхтарі викликають сльози щастя, а темрява, та гучні різкі звуки змушують зі страхом дивитися у вікно, прислухатися до сирен та перевіряти новини, надія живе в кожному домі та в кожному серці.

Новизна дослідження.

Незважаючи на те, що тема цього дослідження неодноразово підіймалася протягом багатьох століть, її новизна саме в тому, що світ не стоїть на місці. Він змінюється щосекунди.

Буквально у нас на очах створюється історія. Історія, котра нікого не може залишити байдужим. І сенс сучасного мистецтва, в тому числі і монументального живопису, саме в тому, щоб розкрити найважливіші теми, що хвилюють суспільство, не просто новими методами, а саме передаючи ті почуття, ті тривоги та чаяння, що нас об'єднують.

Як художник і як харків'янка я можу розкрити цю тему використовуючи не тільки теорії та дослідження інших митців і науковців, але й власні емоції, почуття, думки, досвід.

Мета роботи.

Метою роботи являється створення живописного панно «Крила надії». Воно є відображенням прагнення людей вірити у краще і знаходити НАДІЮ навіть у складних ситуаціях, адже саме ця віра допомагає нам почуватися сильнішими та більш стійкими перед обставинами.

Кожен день я бачу обличчя людей, харків'ян, які попри все залишаються у рідному місті. Я бачу, як поряд з воронками у асфальті на вулицях саджають квіти, як серед домівок з вибитими вікнами лунає дитячий гомін, а на станціях метрополітену у новорічних виставах оживають казки.

Саме в таких проявах і живе НАДІЯ. Спільними зусиллями ми не даємо їй згаснути.

Ідейно-емоційний зміст.

Творчість це, в першу чергу, інструмент. Це спосіб спілкування і можливість поділитися зі світом своїми думками, почуттями, враженнями. Для глядача, що дивиться на картину, як і для художника, що створив її, важливо не те, в якому стилі, якими матеріалами вона виконана, а те, які емоції вона у нього викликає.

Алегорія – один із способів розкрити абстрактну тему. Вона дозволяє візуально втілити те, що неможливо передати лише словами, адже сама її сутність ховається «між строк».

Для митця цей прийом дає великі можливості та відкриває простір для більш повного відображення усіх нюансів задуму. У другій половині вісімнадцятого сторіччя це поняття було широко розповсюджено та набуло значення близьке до символу. Та все ж таки алегорія залишається інакомовленням з її унікальним образним втіленням.

Почуття, емоції, настрої, абстрактні поняття... В залежності від часу, обставин та авторства, суть одного й того самого поняття може розкриватися дуже по різному – з використанням різних інструментів, технік, технологій та навіть різного ставлення до теми. Це чудово видно на наведених мною, як прикладах, картинах різних художників, які намагалися передати своє бачення НАДІЇ. (Іл. 39-43.)

Методологія дослідження

Методологія дослідження ґрунтуються на системному та історичному підходах. Застосовуються методи мистецтвознавчого аналізу, аналогії і семіотики.

Для дослідження використовується матеріал із області історії образотворчого мистецтва, теорії мистецтва, філософії й культурології. Проводиться аналіз різних технологій, стилів, як класичного так і сучасного мистецтва.

Особлива увага приділяється техніці колажу, негативного живопису, експериментам з текстурями та розкриттю можливостей використання олійних фарб, з метою отримання цікавих живописних ефектів.

За допомогою комп'ютерних технологій та таких програм, як «Adobe Photoshop» проводиться корекція зображень, створюються початкові варіації ескізів, розробляється фінальна компоновка проекту. (Іл. 9)

Для монтажу відеоролика, який презентує проект та наочно показує етапи створення живописного панно «Крила надії» використовується програма для монтажу «Movavi Video Editor Plus».

КОНЦЕПЦІЯ РОБОТИ "КРИЛА НАДІЇ"

Ми живемо в такий час коли ніхто ні в чому не може бути впевнений на сто відсотків. Як би нам цього не хотілося, існує багато речей на які ми ніяк не можемо вплинути. А отже НАДІЯ – це все що залишається.

Дана магістерська робота представляє собою живописне панно присвячене темі НАДІЇ, яка стала особливо актуальною в нашому суспільстві в останні роки. Робота підкреслює важливість стремління людей вірити у краще, адже ця віра допомагає нам долати випробування, що ставить перед нами життя.

Тему НАДІЇ можна назвати нейтральною, і я вважаю це швидше за плюс, ніж за недолік. Будь-яка картина, в першу чергу, створює настрій у приміщенні, в якому вона знаходиться. Криваві баталії або похмурі сюрреалістичні картини на теми війни, трагедій нашого життя безперечно справляють сильне враження, але здебільшого ці емоції хоч і сильні, але негативні. Вони змушують замислитися, однак при цьому ще більше вганяють людину нашого сьогодення в депресію. Я ж уявляю НАДІЮ, як погляд у майбутнє, яке дуже хочеться бачити щасливим.

Стилізований жіночий образ, який зображено на полотні, виступає алегорією НАДІЇ. Акцент робиться саме на портреті, на погляді повному очікування. Нерухомість, навіть бездіяльність, підкреслює відсутність будь-якого її впливу на оточення. Вона – спостерігач, мрійник, птах, який ще тільки розправляє крила, але ще не знає, чи зможе злетіти. Її силует зростає з різких геометричних форм, перетікаючи в більш м'які та граціозні ритми з рослинними вставками, що символізують життя.

Полотно перекреслюється безліччю патьоків, що створюють свій власний вертикальний ритм, який стає основою для розташування кольорових мозаїчних вставок. Цю техніку можна було б назвати «плакучий живопис», адже всі ці патьоки в проміжках яких з'являються сюжети, образи та силуети нагадують сльози. Наче картина намальована між дощових доріжок на віконному склі.

Визначена патьоками структура не тільки закладає основу ритмів, але й створює враження ніби картина, як і наше життя складається з окремих моментів. Панно одночасно розділене на сегменти, та поєднане в одне ціле тональним та колористичним рішенням. Форми гармонічно доповнюють одна одну, насичуючи панно деталями, що складаються з комбінування темних та світлих силуетів і контурів.

РОЗБІР ОБ'ЄКТА

Панно може бути розміщене в галерейному просторі, холі бібліотеки, готелю, ресторану або просто житловому приміщенні.

Однак є декілька вимог: приміщення повинно відповідати параметрам самої картини і не бути перевантаженим декоративними елементами.

Стриманий лаконічний колорит, вільний простір, відсутність яскравих кольорових та декоративних форм – дозволяє використовувати подібні інтер'єри, як окантовку художнього полотна. Картина і стає цим необхідним акцентом в обстановці, привертаючи до себе увагу глядача не просто як до частини інтер'єру, а як до твору мистецтва.

Прикладом такого приміщення може бути зала центральної дитячої бібліотеки міста Харків, яка знаходиться за адресою вулиця Невельська будинок 5.

Розміри головної зали складають 4.40 x 13.26 метрів з висотою 4 метри.

Приміщення має прямокутний план з центральним входом та трьома додатковими проходами які формуються книжковими стелажми та колонами (квадратні у перетині), що відокремлюють секції зали одна від одної. (Іл. 10)

Витриманість у світлих кольорах, біла лаконічна стеля з м'яким освітленням роблять інтер'єр легким і гармонійним, а книжкові шафи створюють чіткий вертикальний ритм.

Панно має бути розміщено по центру осьової стіни. Це підкреслить виразність картини, акцентуючи на ній увагу відвідувачів бібліотеки. (Іл. 11)

Ще одним варіантом для експозиції панно є художня галерея «Пінакотека» що знаходиться у місті Харків за адресою проспект Героїв Харкова будинок 118.

Галерея «Пінаотека» – це АРТ простір розміщений у будівлі колишнього велозаводу та призначений для проведення виставок, конкурсів, дискусій і майстер-класів.

Простора зала з високими білими стінами та мінімалістичним інтер'єром дає чудову можливість для розміщення творчих проектів найрізноманітніших тематик та розмірів.

У галереї часто бувають представлені роботи майстрів різного віку та рівня майстерності. Це можуть бути роботи, як професійних художників, так і звичайних відвідувачів, дітей або навіть колективна творчість.

Білі стіни цієї галереї, як чистий аркуш можуть стати чудовим просторовим обрамленням для панно «Крила надії». (Іл. №12).

ЗБІР МАТЕРІАЛУ. РОБОТА З АНАЛОГАМИ

Протягом останніх років я працювала над пошуком власного стилю, вивчаючи роботи, як сучасних українських митців, так і зарубіжних художників.

Одним з таких сучасних українських художників є **Олег ЛАЗАРЕНКО** – дизайнер, живописець, основоположник художньо-технічного прийому написання картин – «мозаїчний кольоропис». (Іл. 13-15.)

Народився він в 1961 році в місті Харків, де закінчив спочатку дитячу художню школу ім. І. Ю. РЕПІНА (1974-1977 р)., а з часом і Харківський художньо-промисловий інститут (1978-1983 р.). З 1989 року став членом Харківської Спілки дизайнерів України, однак найбільший його вклад в українське мистецтво – його роботи.

У своєму олійному кольорописі ЛАЗАРЕНКО спирається на традиції пуантилізму, що характеризується «крапковою» манерою письма. Мазки на кольорописних олійних полотнах О. ЛАЗАРЕНКА, нагадують мозаїку, звідки і пішла назва цієї техніки. Кожен фрагмент зображення витканий з тисяч різнобарвних геометричних елементів – смужок, ліній, квадратиків, крапок, які зливаються в єдину композицію. За допомогою кольору ЛАЗАРЕНКО вибудовує багатопланові модульні сітки, створює переходи від плоских елементів до об'ємних та накладає зображення одне на одне, досягаючи ефекту часу та вібрації простору.

Творчості автора притаманні традиції візантійської мозаїки, авангардні техніки колажу, оп-арту, інтертекстуальність, постмодерністський плюралізм, еkleктизм та їх творче переосмислення.

Не менш видатною постаттю є художник **Іван МАРЧУК** - народний художник України, володар відзнаки Президента України «Національна легенда України», лауреат Національної премії України імені Тараса ШЕВЧЕНКА, кавалер ордена Свободи. У 2007 МАРЧУК був включений до британського рейтингу газети The Daily Telegraph «Сто геніїв сучасності». (Іл. 24, 25.)

Народився він 12 травня 1936 року у селі Москалівка Тернопільської області України (в той час Волинське воєводство Польської республіки). Зростав у незаможній селянській родині. Батько Івана МАРЧУКА був відомим на всю округу ткачем. Вочевидь це вплинуло на майбутнього художника. Про це свідчать, перш за все, його власні слова: “Мало яку картину я писав головою, розумом. Вони мені нібито являються. Немов розмотуєш клубочок видінь, і поступово вимальовується картина”

Попри брак художніх матеріалів, йому вдавалося створювати мистецтво природним пігментом квітів, травинок, фруктів. Після закінчення семирічної школи, майбутній художник вступив до Львівського училища прикладного мистецтва імені Івана ТРУША на відділ декоративного розпису, де навчався з 1951 по 1956 рік. Пізніше він продовжив навчання на кафедрі кераміки Львівського інституту прикладного мистецтва, який закінчив у 1965 р.

Протягом багатьох років художник робив афіши, плакати, ілюстрації для видань, та одночасно експериментував, шукаючи власний творчий метод і шлях у мистецтві.

У 1988 році він емігрував до Австралії, згодом переїхав у Канаду, а потім більше десяти років жив у США. Вже пізніше художник повернувся на батьківщину, жив і працював у Києві. Однак після початку повномасштабного вторгнення був змушений знову емігрувати, на цей раз до столиці Австрії Відня, де він і зараз продовжує створювати свої картини та влаштовувати великі виставки робіт.

Шукаючи натхнення для створення своїх робіт, особливу увагу я приділила також аналізу творчості американських художниць Лінди КЕМП та Джудіт БЕРГЕРСОН і техніці негативного живопису.

Лінда КЕМП – канадська художниця та авторка двох бестселерів навчальних книжок з мистецтва. Вона отримала міжнародне визнання завдяки своїм унікальним сучасним картинам аквареллю та акрилом. Її стратегія спирається на дві речі – спрощення складного та використання альтернативного негативного (субтрактивного) підходу. (Іл. 16-18.)

Художники, які працюють «у негативі», зазвичай покладаються на силует форми, її оточення, а не на внутрішні деталі. Для відображення об'єму використовується лише градація кольору та затінення. Шари накладаються поступово, поверх текстур та підмальовок, що створює своєрідну глибину.

Зосередившись на одному чи двох елементах кольору та дизайну, почерпнутого з візуальних образів повсякденності, Лінда КЕМП деконструє їх, роблячи схожими на багатошаровий пазл.

Схожий підхід до роботи має ще одна зарубіжна художниця **Джудіт БЕРГЕРСОН**. Незважаючи на те, що її творчість спирається на картини Лайонела ФАЙНІНГЕРА (американського художника-абстракціоніста німецького походження), БЕРГЕРСОН йде набагато далі, досліджуючи зіставлення між репрезентацією та абстракцією. (Іл. 19-23.)

Її колажі характеризується методичним нанесенням шарів акрилової фарби, кольорового олівця та текстур. Швидке розглядання твору справляє враження чистої абстракції, але більш уважне та розширене спостереження розкриває вишукані переплетіння пізнаваних форм дерев і рослин з головоломками геометричних площин.

Окрім творчості сучасних митців, я зверталася також і до більш ранніх творів, стилів та напрямків мистецтва: модерн (Альфонс МУХА), пуантилізм, неоімпресіонізм (Поль СІНЬЯК, Жорж СЕРА, Альберт ДЮБУА-ПІЛЛЕ), кубізм (Пабло ПІКАССО, Бела КАДАР, Жан МЕТЦЕНЖЕ). (Іл. 26-36.)

Лесування, притаманне роботам майстрів епохи відродження;
ідеї епохи романтизму, що змушують глядача поринати у внутрішній світ зображеного на полотнах дійства;
емоційні картини імпресіоністів, що базуються на миттєвому враженні;
грація динамічних та при цьому м'яких ритмів модерну;
кубізм з його оригінальними експериментами з формою та простором;
прийоми негативного живопису, в якому робиться акцент на силуети, а форма створюється в першу чергу елементами оточення;
техніка колажу та навіть такий простий технічний прийом, як малювання з використанням харчової плівки, – все це стало основою для моєї роботи.

За допомогою наукових статей, інтерв'ю та чисельних інтернет-сторінок галерей, а також соціальних мереж і сайтів митців, що використовують цікаві мені прийоми та техніки, я змогла визначити для себе певне розуміння, того, як саме і якими методами хочу висловлюватися у своїй творчості.

Однак не менш важливим у процесі створення ескізу було вивчення певної символіки пов'язаної з обраною мною темою.

СИМВОЛІКА

Символіка має величезне значення у історії мистецтва і розвивається у часі разом із культурою. Світогляд і світосприйняття середньовічної людини відрізняються від сучасних і мають певні особливості. Деякі символи зберігають свій початковий зміст навіть через століття, інші з часом змінюються настільки радикально, що значення їх стає протилежним.

Смислова структура символів багатшарова, але саме за допомогою них художник може створити цілісний глибокий образ. Адже кожен колір і символ не лише викликають у глядача певні асоціації, а отже й почуття, але й робить його причетним до того, що відбувається по задуму на картині.

ПТАХ з давніх часів і понині вважається символом свободи та божественного прояву. Це втілення мудрості, духів повітря, духів мертвих, можливості увійти до вищого стану свідомості, піднятися над буденністю.

Часто птахів наділяють здатністю передбачати майбутнє. У багатьох міфах вони відіграють важливу роль у створенні світу або керують природними силами. А первісні та давньоєгипетські живописці, зображуючи людину з головою птаха, символізували цим духовну сторону людської природи та надію на безсмертя.

Два птахи (іноді один з них – темний, а інший – світлий) уособлюють дуальність світу: темряву і світло, проявлене і приховане. А голуб із давніх-давен вважається символом миру.

СИМВОЛІКА КОЛЬОРУ

Кольорова символіка – значення, що надається різним кольорам (фарб) для вираження тих чи інших настроїв, почуттів та ідей. Однак треба мати на увазі, що певні відтінки для деяких народів можуть мати кардинально різні значення. Найвідоміші з них:

- **Золотий колір** – символізує сяйво Божественної слави, в якому перебувають святі.

- **Жовтий або охра** – найближчий за спектром до золотого, (часто є просто його заміною). Також символ сонця, щастя та радості. Інколи - гнів, злість, привернення уваги.

- **Білий** – символізує чистоту, невинність, відчуття простору, нейтральність. В деяких східних культурах-спільнотах – траур, скорбота.

- **Синій** – спокій, безтурботність, холод, байдужість, мудрість, вірність, правда, зосередженість, мир.

- **Блакитний** – колір Богородиці, означає також чистоту та праведність;

- **Червоний** – колір життя, кохання; а також, символ влади та могутності, крові, гніву та помсти (колір війни та революції);

- **Фіолетовий/пурпурний** - аристократичність, добробут, витонченість, мудрість, екзотичність, натхненність, процвітання, повага, містика, символ величчя.

- **Помаранчевий** – щастя, енергійність, збудження, ентузіазм, тепло, добробут, процвітання, витонченість, зміни.

- **Рожевий**: романтика, любов, м'якість, спокій, хвилювання.

- **Зелений** – вічне життя, вічне цвітіння, розвиток, здоров'я, безтурботність, гармонія, спокій, родючість, достаток.

- **Коричневий** – надійність, стабільність, дружба, смуток, тепло, комфорт, безпека, натуральність, природність.

- **Сірий** – нейтральність, практичність, стабільність.

- **Чорний** – символ печалі, жалоби, смутку;

SPES. БОГИНЯ НАДІЇ

Спес (лат. Spes) – давньоримська богиня надії. Ототожнюється з давньогрецькою Елпіс.

Свято Спес (день надії) відзначається першого серпня.

Зображувалася вона в образі молодої, стрункої жінки, що легко ступає в довгій одежі. У правій руці – квітка та колос чи чаша. (Іл. 36.)

Культ богині Надії виник у Римі приблизно у V столітті до н. е. та через існуючу віру в безліч могутніх богів і в те, що доля кожного з людей відома передчасно, він був не надто популярним. До нас дійшла дуже незначна кількість зображень Спес (переважно на монетах), які презентують скромну богиню як жінку в хітоні з квіткою чи якорем у руках. (Іл. 37, 38.)

Традиції наступних століть мало що додали до цього вигляду. У грецькому православ'ї Надія, щоправда, досить успішно увійшла до трійці Віри, Надії та Любові, але у світському живописі ця традиція широкого поширення не набула.

Справжнім популяризатором надії став Чарльз ДІККЕНС, який, оспівуючи принади Вікторіанської повсякденності та чесну бідність, оспівував разом з тим і НАДІЮ, яка підсвічувала скромні надбання флером ніжної романтики. Саме тоді, наприкінці Вікторіанської епохи та на порозі двох світових воєн у європейському суспільстві попит на надію несподівано зріс. У класичних художників Вікторіанської доби навіть з'явився різновид парадного портрета, де поважна леді зображалася в образі богині НАДІЇ.

З часом сформувалося і протилежне бачення НАДІЇ, у якому вона виступала вже в зовсім іншій якості. Це стверджує висловлювання НІЦШЕ про те, що "НАДІЯ – це найгірше із зол тому що вона продовжує муки".

Довгий час НАДІЯ все ще продовжувала залишатися прекрасною, але її могутність була суттєво обмежена, адже, коли хвороби, прикрощі та нещастя, що вилетіли з «ящика Пандори», розлетілися по світу, НАДІЯ залишилася в ув'язненні. Так народилася ціла серія картин, присвячених ув'язненій НАДІЇ. Найвідомішою з цих робіт можна вважати «Надію» Едварда Коулі БЕРН-ДЖОНСА (іл. 41), яку художник у трохи різних видах і з різної нагоди зображував не менше шести разів.

Але навіть образ заточеної НАДІЇ виявився для поствікторіанських часів надто оптимістичним. Справжнім образом НАДІЇ тих років стала "Надія" Джорджа Фредеріка ВОТТСА (іл. 42), яка не тільки бідна і самотня, а й сліпа.

Цьому песимістичному стоїцизму практично вторить, картина Пабло ПІКАССО "Старий гітарист" (іл. 43). Це полотно майже віддзеркалює образ «Надії» Фредеріка ВОТТСА, перетворюючи юну Спес на сумного вуличного музиканта.

Кожний образ має свою символіку, яка складається протягом віків, деколи змінюючи не тільки свою форму але й зміст, підлаштовуючись під власну сучасність. І це головне, що треба знати про символіку.

Полотно «Крила надії» являє собою символ віри та надії, який допомагає людям зрозуміти, що навіть у найскладніших ситуаціях можна знайти точку опори та продовжувати рухатися вперед.

СЦЕНАРІЙ РОБОТИ

Робота виконана олійними фарбами в авторській техніці з використанням принципів колажу, прийомів негативного та мозаїчного живопису, а також лесування і комбінування прозорих та пастозних шарів.

Концепція твору відображається у вигляді стилізованого образу дівчини, що виступає як алегорія НАДІЇ, в поєднанні з абстрактними плямами, ритмами та силуетами.

Етапи створення полотна «Крила надії»:

1. Розробка концепції. Пошук візуальних прикладів.
2. Створення форескізів, замальовок, образів.
3. Ескіз роботи. (Іл. 1.)
4. Фрагмент. (Іл. 2.)
5. Рисунок на картоні в масштабі полотна. (Іл. 3.)
6. Живописна імпріматура. (Іл. 4.)
7. Контур. (Іл. 5.)
8. Створення білої основи для майбутнього живопису. (Іл. 6.)
9. Робота напівпрозорими кольоровими патьоками, створення вертикального ритму (лесування). (Іл. 7.)
10. Насичення вертикальної структури пастозними мозаїчними вставками.
11. Акценти та деталі.
12. Узагальнюючий кольоровий лаковий шар (лесування). (Іл. 8.)

КОМПОЗИЦІЙНЕ, СТИЛЬОВЕ ТА ТЕХНІЧНЕ РІШЕННЯ

ЖИВОПИСНЕ ПАННО.

Полотно, олія. 180 x 120 см.

Композиційне рішення.

Колаж-переплетіння силуету дівчини і птахів поєднується з абстрактними плямами та ритмами.

Образ дівчини виступає, як алегорія НАДІЇ та є центральним. В той час як силуетні вставки птахів у лівій (темний) та правій (світлий) частині полотна стають образами минулого та майбутнього. Портрет дівчини знаходиться між ними, символізуючи відображення сучасності, та ніби стає простором без часу, можливістю замислитися над життям.

Вертикальні патьоки створюють спільний ритм-основу, що насичується мозаїчними кольоровими вставками.

Колористичне рішення.

Колорит червоно-жовтий із синіми холодними елементами, що нагадують проблиски блакитного неба. Синій колір виступає як асоціація з мирним життям. Відтінки червоного та жовтого символізують світанок, початок нового.

Графіка темно-синього, майже чорного, та білого кольору формує основу зображення та посилює виразність кольорових плям. В процесі створення картону саме тональні відношення мали першочергове значення.

Теплий колорит картини створює особливу затишну атмосферу, закликаючи глядача на мить зупинитися та забути про тривоги та буденність

Стильове рішення.

Пластичне рішення образів відбувається за допомогою стилізації форм, з використанням прийомів колажу, фотографічних технік та негативів.

Рослинні мотиви (на противагу дрібним геометричним формам) – символ відродження.

Силуетні вставки з образами будівель, вікон, ламп – стають відображенням нашої буденності. Вони розмішені в лівій нижній частині панно, як основа нашого життя. Те, на чому базуються наше минуле і майбутнє, наші мрії і сама НАДІЯ.

У роботі використовуються прийоми мозаїчного та негативного живопису. Картина не має чіткого силуету. Як і наша дійсність вона складається з безлічі, на перший погляд, незначних деталей, створюючи багатошарову, наповнену символами та прихованими змістами, мозаїку.

Технічне рішення.

Робота виконана на полотні (двонитка) олійними фарбами, з використанням розчинників (трійник) та даммарного лаку (для захисту та збереження насиченості кольорів).

Для надання глибини та різноманіття, у роботу були введені комбінування напівпрозорих та пастозних шарів, а також художні патьоки. Останні створюються за допомогою змінювання пропорцій фарби та розчинника. З певною градацією плинності та насиченості кольорів для лесування використовувалися фарби з ефектом прозорості. Для пастозних вставок розчинник додавався в мінімальній кількості, з метою щільним шаром вкрити обрану поверхню.

Також у роботі використовується техніка малювання за допомогою відбитків з використанням плівки. Цей метод допомагає створювати цікаві ефекти у вигляді химерних кольорових візерунків. Для цього ще вологий шар фарби накривається плівкою та примається. Після зняття плівки на поверхні залишається барвиста павутина з рисок та бульбашок.

СКЛАД ПРОЕКТУ

До складу проекту входить:

1. Анотація
2. Пояснювальна дипломна записка (64 стор.)
3. Форескізи (ескіз роботи)
4. Фрагмент (50 x 80 см.)
5. Живописне панно (180 x 120 см.)
6. Проектна частина (планшет з перспективою та підписом, 80 x 160 см.)
7. Фотографії зібраних матеріалів.
8. Відеоролик, в якому показано процес виконання роботи.

ВИСНОВКИ

Тема НАДії присутня у кожній миті нашого життя, тому вона ніколи не втратить своєї актуальності, хоча з часом і може змінювати свій образ. Незмінною залишається лише її сутність. Як і наші предки ми мріємо про щастя, та сподіваємося на те що наша мрія здійсниться. І, якщо поняття щастя для кожного має свій зміст, то НАДІЯ для всіх одна.

Кожний прожитий нами день, кожен крок, вибір, кожна подія завжди супроводжується безліччю сподівань на краще. Не важливо, чи це масштабні чарчання, чи якась буденна дрібниця. У коротку мить ми цілком з однаковою ширістю сподіваємося як на глобальні зміни (мир, злагоду у світі), так і на банальну можливість встигнути на останній автобус.

НАДІЯ поєднує у собі минуле, сучасність і майбутнє. Адже те ким ми є витікає з того, що ми залишаємо після себе, і тільки від цього залежить ким ми станемо «завтра». Тож полотно «Крила надії» – є одночасно втіленням нашого сьогодення і віри у здійснення всього того, про що ми тільки мріємо.

Саме НАДІЯ допомагає нам вірити у себе, свою щасливу долю, здатність подолати всі незгоди, що випадають на життєвому шляху.

Вона дає нам сенс жити, любити, працювати, займатися творчістю та ставати кращими ніж ми є.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Іттен Йоганнес. Мистецтво кольору. Видавництво: ArtHuss. Рік видання: 2022 рік
2. Ковпаненко Н. Г. Врубель Михайло Олександрович [Архівовано 4 червня 2016 у Wayback Machine.] Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; Інститут історії України НАН України. К. : Наукова думка, 2003. Т. 1 : А - В. - С. 642. 688 с.: іл.
3. Косідовський Зенон. Коли Сонце було Богом. Переклад з польської О. Федосенка. Перекладено з видання: Zenon Kosidowski. Gdy slonce bylo bogiem. Iskry, Warszawa. 1958.
4. Луміс Ендрю Рисунок фігури людини. Не шкодуючи сил. Видавництво: ArtHuss. Рік видання : 2024
5. Найденко В. О. Мозаїчний кольоропис Олега Лазаренка: особливості пластичної мови. DOI 10.33625/visnik2022.01.161 Харківська державна академія дизайну і мистецтв. ID ORCID 0000-0002-1247-2879
6. Альберт Дюбуа-Пілліе. URL: <https://www.wikiart.org/uk/albert-dyubua-pille> (дата звернення: 25.10.2024)
7. Альфонс Муха. URL: <https://www.wikiart.org/uk/alfons-mukha>
8. Бела Кадар. URL: <https://www.wikiart.org/uk/bela-kadar> (дата звернення: 25.10.2024)
9. Іван Марчук. URL: <https://ivan-marchuk.com/uk> (дата звернення: 25.10.2024)
10. Офіційний сайт. ЦДБ URL: http://biblioteka-pysareva.edu.kh.ua/biblioteki_cbs_frunzensjkogo_rajonu/centraljna_dityacha_biblioteka/ (дата звернення: 25.10.2024)
11. Клімт. URL: <https://muzei-mira.com/avstrijskaja-zhivopis/1950-drevo-zhizni-gustav-klimt.html> (дата звернення: 10.09.2024)
12. Кубізм. Стаття. URL: https://www.chaspik.ua/ru/blog/netradicionnye-tehniki-risovaniya-dlya-detej-i-vzroslyh-idej/?srsltid=AfmBOoogCehXo_msVT5GJG6kZUwu_y-

8ZvgqZTwOKh9wD5Oi8TsMrljb/#%D0%9A%D0%BB%D1%8F%D0%BA%D1%81%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D0%B8%D1%8F

13. Лазаренко Олег URL: <https://alternatyva-pisochyn.com.ua/640-oleg-lazarenko-hudozhnik-i-vinahidnik.html> (дата звернення: 29.10.2024)
14. Лазаренко Олег Анатолійович URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9B%D0%B0%D0%B7%D0%B0%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%B3_%D0%90%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BB%D1%96%D0%B9%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87 (дата звернення: 02.10.2024)
15. Лайонел Файнінгер. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9B%D0%B0%D0%B9%D0%BE%D0%BD%D0%B5%D0%BB_%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BD%D1%96%D0%BD%D2%91%D0%B5%D1%80 (дата звернення: 02.10.2024)
16. Лайонел Файнінгер. WIKIART. URL: <https://www.wikiart.org/uk/lionel-feyninger> (дата звернення: 02.10.2024)
17. Лайонел Файнінгер URL: https://by.ebay.com/b/Lyonel-Feininger-Art-Prints/360/bn_29654025 (дата звернення: 02.10.2024)
18. Пабло URL: Пікассо <https://www.wikiart.org/uk/pablo-pikasso> (дата звернення: 25.10.2024)
19. Пінаотека. URL: <https://www.instagram.com/pinakoteka2021/> (дата звернення: 25.10.2024)
20. Поль Сіньяк URL: <https://www.wikiart.org/uk/pol-sinyak> (дата звернення: 25.10.2024)
21. Психологія кольору: як різні кольори впливають на наші емоції і поведінку URL: <https://sparkmedia.com.ua/psykholohiia-koloru/> (дата звернення: 25.10.2024)
22. Птах (символ). URL: <https://www.liveinternet.ru/community/1726655/post112692505> (дата звернення: 10.10.2024)

23. Птах (символ). Універсальна енциклопедія Кирила та Мефодія - Електронне видання.
URL: [https://megabook.ru/article/%D0%9F%D1%82%D0%B8%D1%86%D0%B0%20\(%D1%81%D0%B8%D0%BC%D0%B2%D0%BE%D0%BB\)](https://megabook.ru/article/%D0%9F%D1%82%D0%B8%D1%86%D0%B0%20(%D1%81%D0%B8%D0%BC%D0%B2%D0%BE%D0%BB)) (дата звернення: 10.10.2024)
24. Різноманітність мистецтва - стилі і типи живопису. URL: <https://yantar.ua/ua/blog/raznoobrazie-iskusstva-stili-i-tipy-zhivopisi.html> (дата звернення: 10.10.2024)
25. Жан Метценже. URL: <https://www.wikiart.org/uk/zhan-mettsenzhe> (дата звернення: 25.10.2024)
26. Жорж Сера. URL: <https://www.wikiart.org/uk/zhorzh-sera> (дата звернення: 25.10.2024)
27. Елпіс. URL: <https://uk.m.wikipedia.org/wiki/Елпіс> (дата звернення: 25.10.2024)
28. Яффе А. Символи в образотворчому мистецтві URL: https://bookap.info/psyanaliz/yung_chelovek_i_ego_simvoly/gl26.shtm (дата звернення: 10.10.2024)
29. Linda Kemp. ARTISTSNETWORK. URL: <https://www.artistsnetwork.com/art-subjects/how-one-artist-feeds-her-curiosity-with-negative-painting/> (дата звернення: 10.10.2024)
30. Judith Bergerson. URL: <https://judithbergerson.com> (дата звернення: 10.05.2023)
31. Judith Bergerson. URL: <https://judithbergerson.com/making-better-art/secret-formula/> (дата звернення: 10.10.2024)
32. Judith Bergerson. URL: <https://fineartconnoisseur.com/2017/07/collaging-the-heart-designing-the-soul/> (дата звернення: 10.10.2024)

АЛЬБОМ ІЛЮСТРАЦІЙ

**Іл. 1. Марія Мандрикiна. Проект «Крила надії».
Ескіз. 2024**

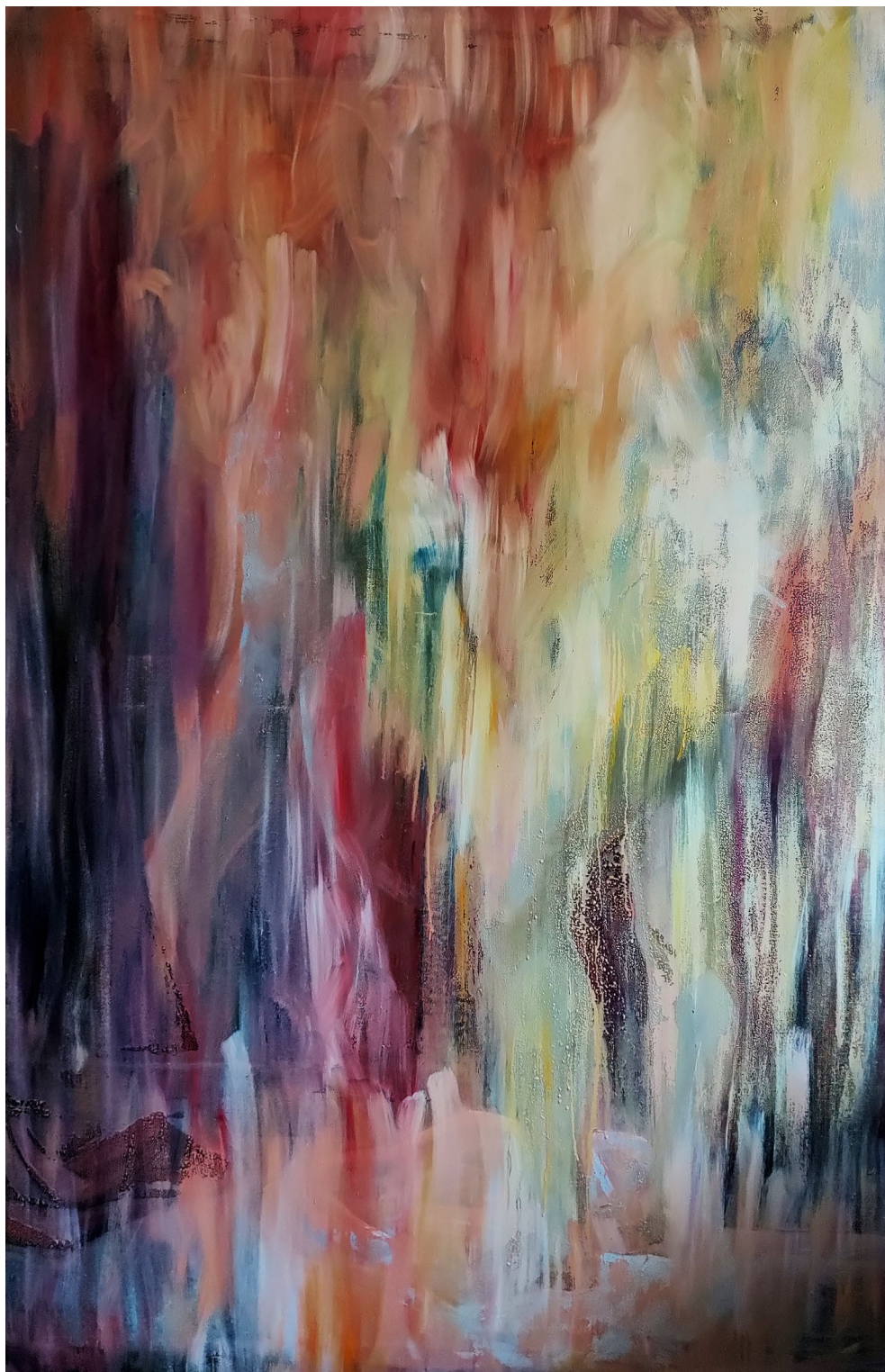

**Іл. 2. Марія Мандрикiна. Проект «Крила надії».
Фрагмент. 2024**

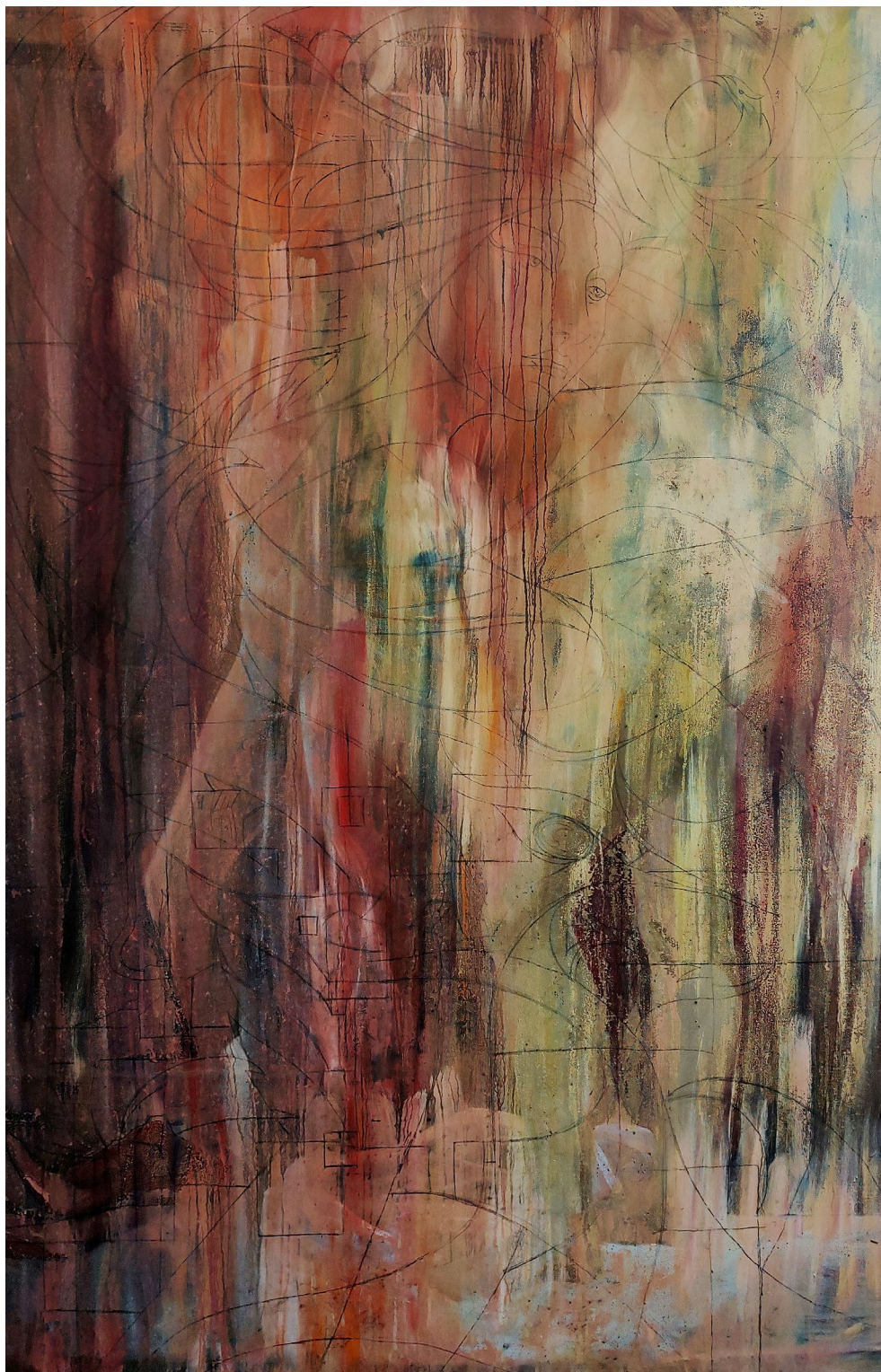

ФРАГМЕНТ КАРТОНУ.

Іл. 3. Марія Мандрикіна. Проект «Крила надії». Картон. 2024

**Іл. 4. Марія Мандрикіна. Проект «Крила надії».
Етап 1. Імпріматура. 2024**

**Іл. 5. Марія Мандрикiна. Проект «Крила надії».
Етап 2. Рисунок. 2024**

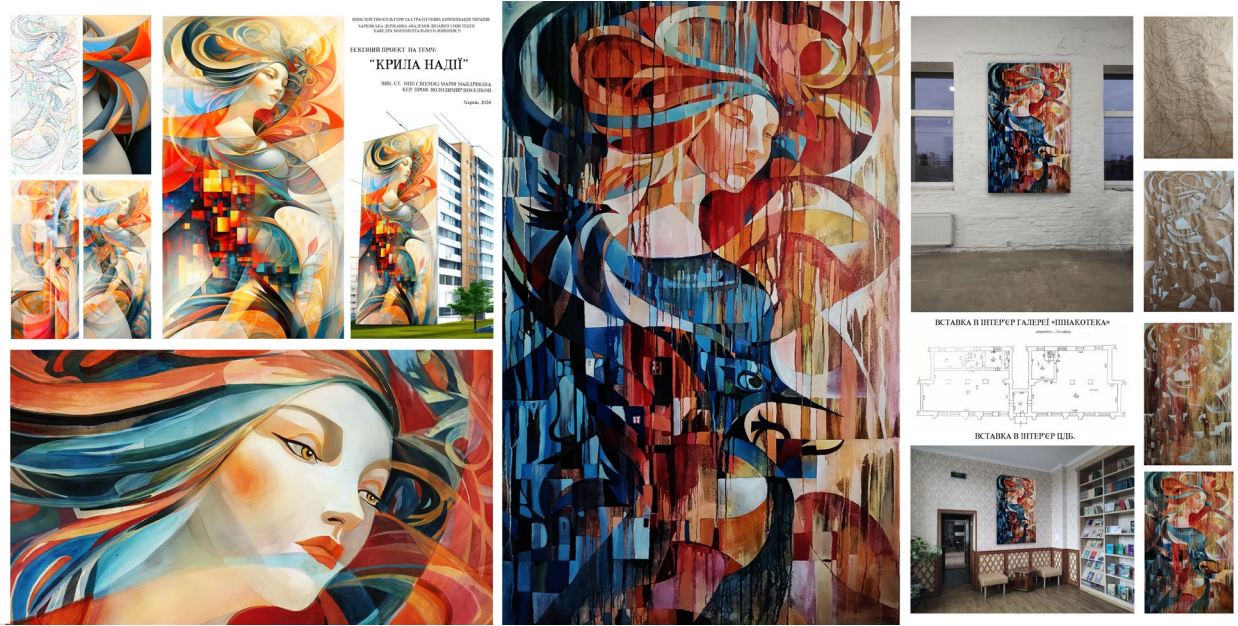
**Іл. 6. Марія Мандрикiна. Проект «Крила надії».
Етап 3. Світлі форми. 2024**

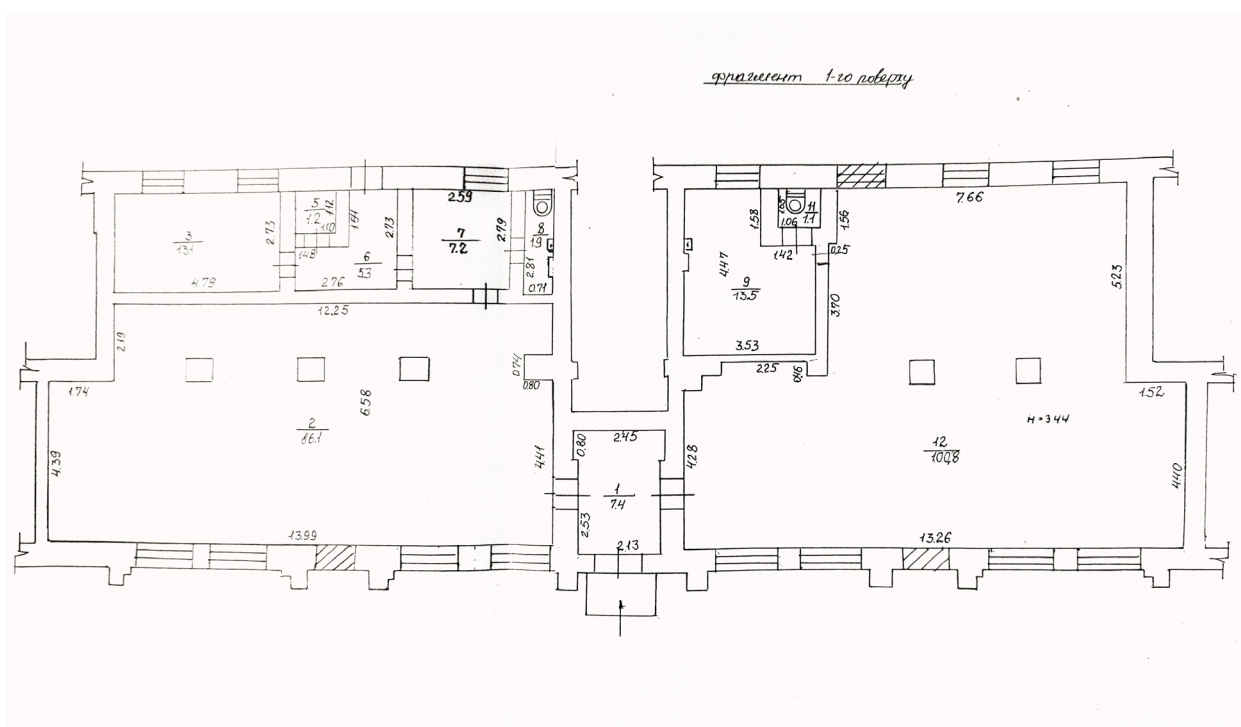
**Іл. 7. Марія Мандрикiна. Проект «Крила надії».
Етап 4. Патьоки. 2024**

Іл. 8. Марія Мандрикiна. Панно «Крила надії». 2024

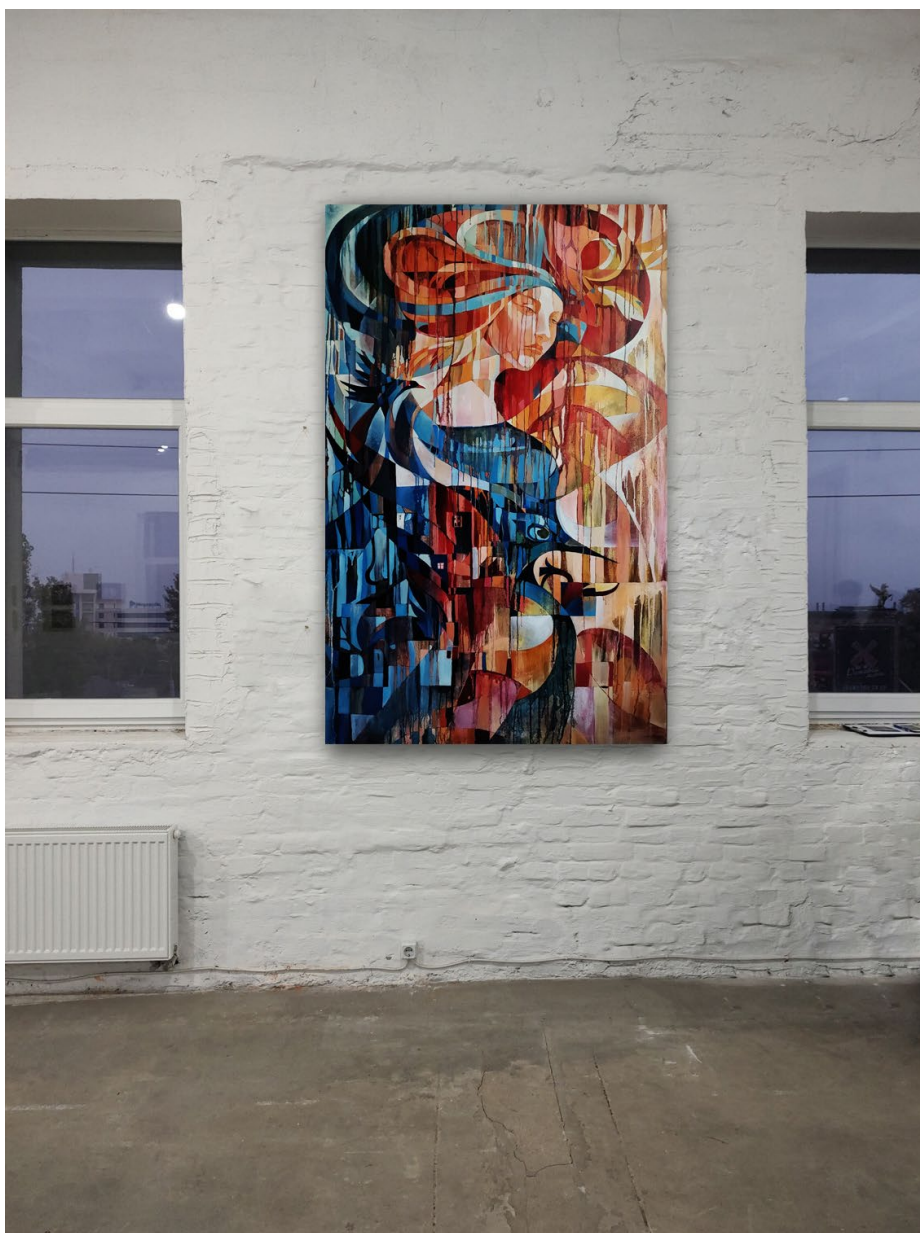
Іл. 9. Марія Мандрикіна. Проект «Крила надії». 2024

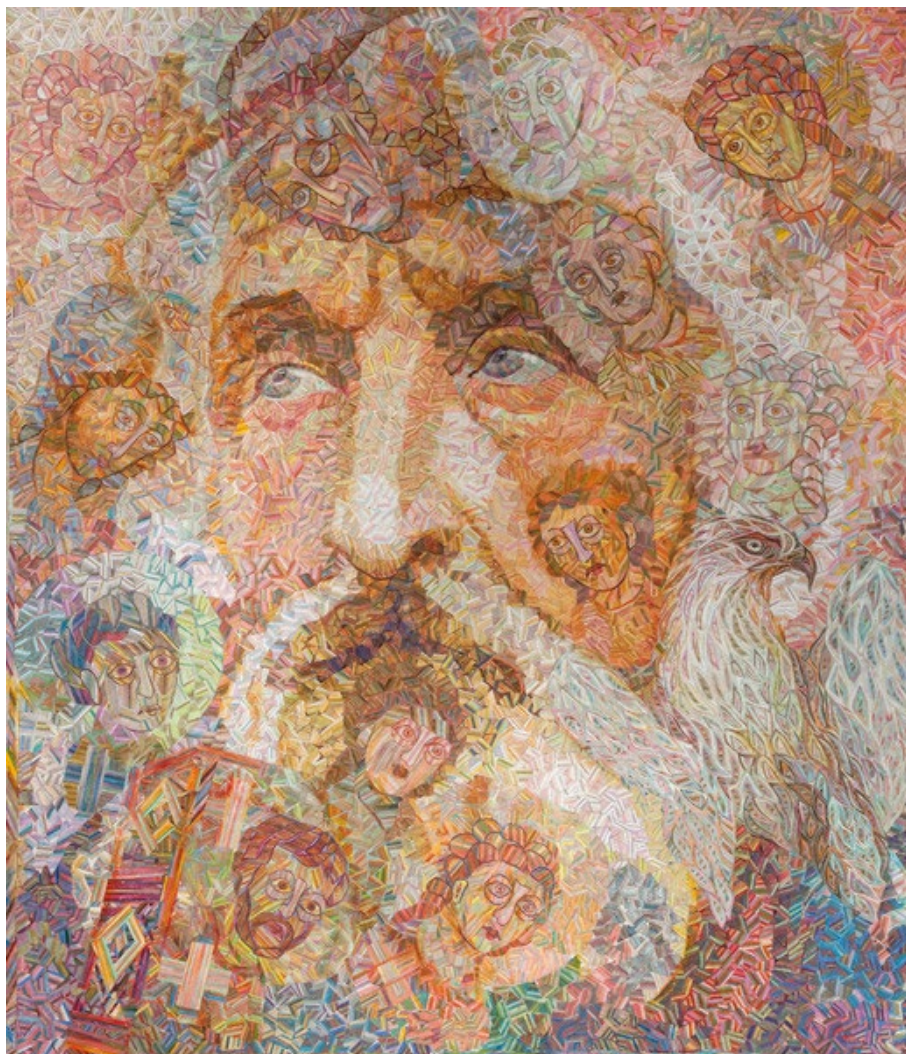
Іл. 10. Марія Мандрикiна. План ЦДБ. 2024

**Іл. 11. Марія Мандрикiна. Проект «Крила надії».
Панно. Вставка в інтер'єр ЦДБ. 2024**

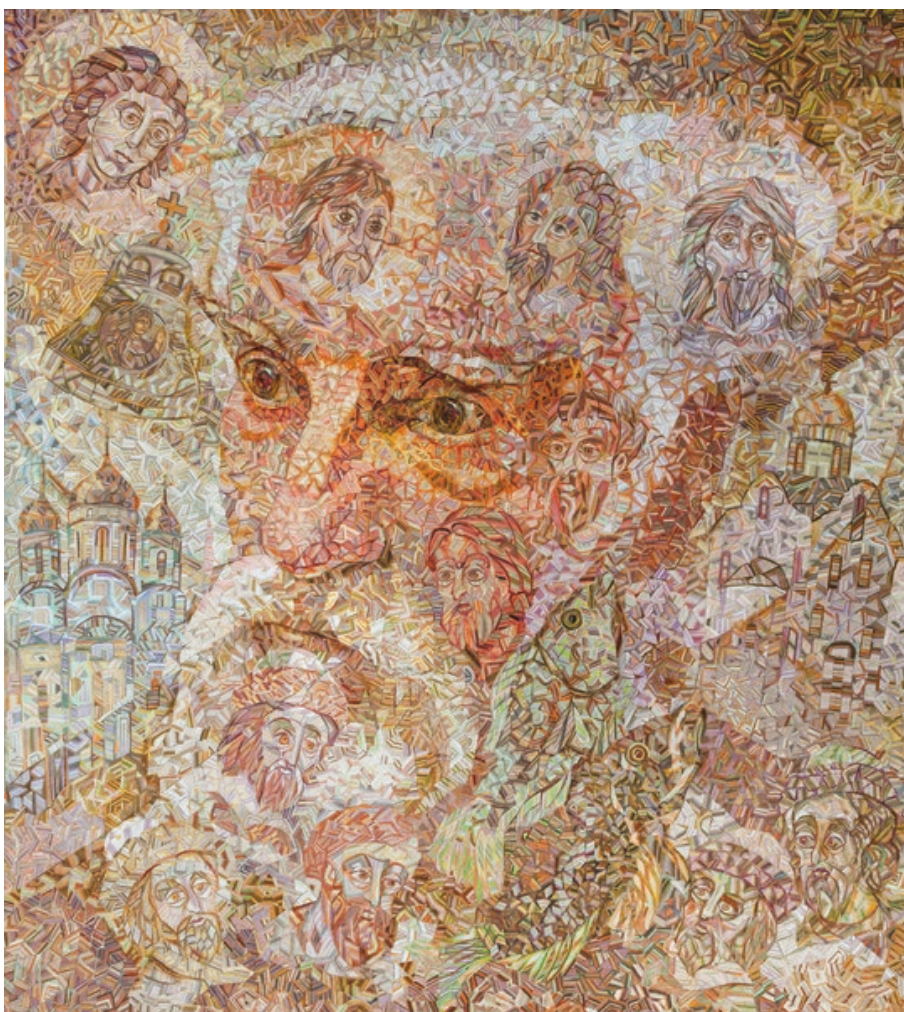
**Іл. 12. Марія Мандрикiна. Проект «Крила надії».
Панно. Вставка в інтер'єр галереї «Пінакотека». 2024**

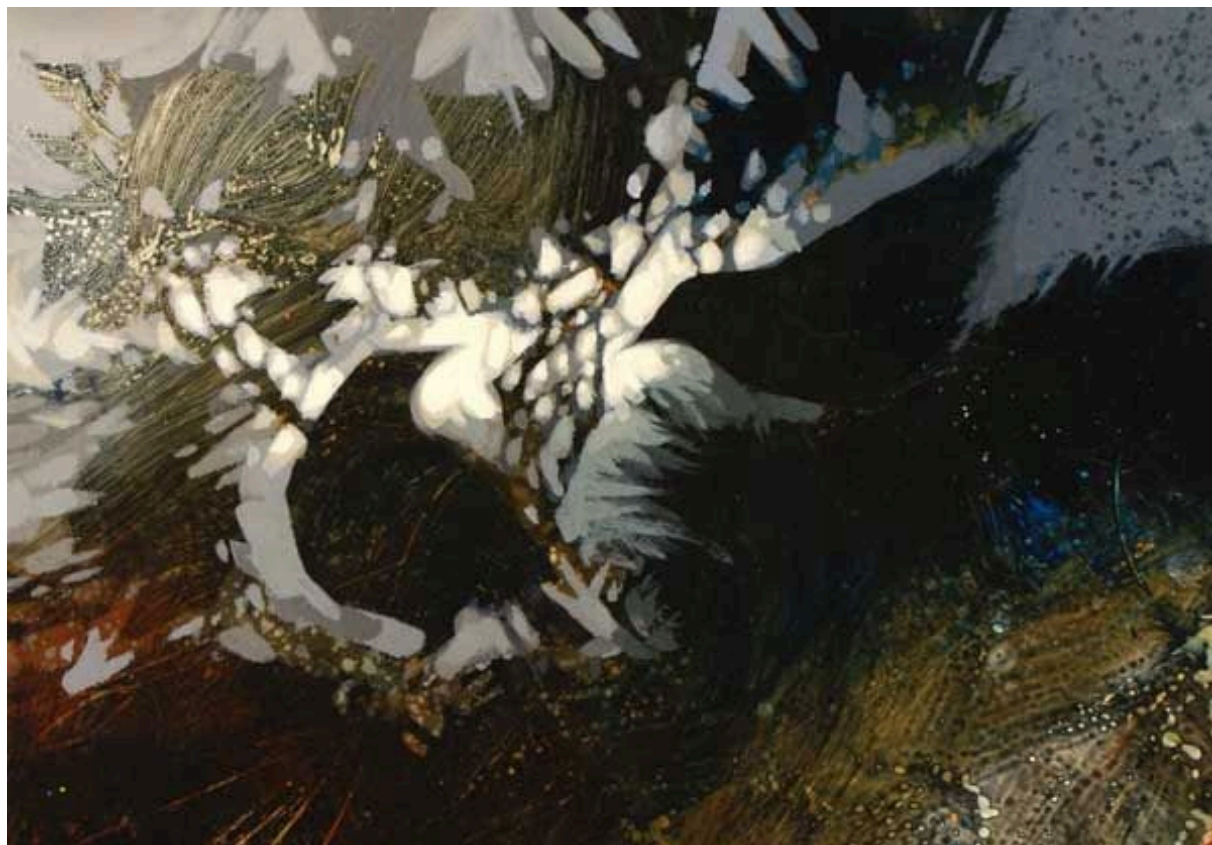
Іл. 13. Олег Лазаренко. Мозаїчний кольоропис.

Іл. 14. Олег Лазаренко. Мозаїчний кольоропис.

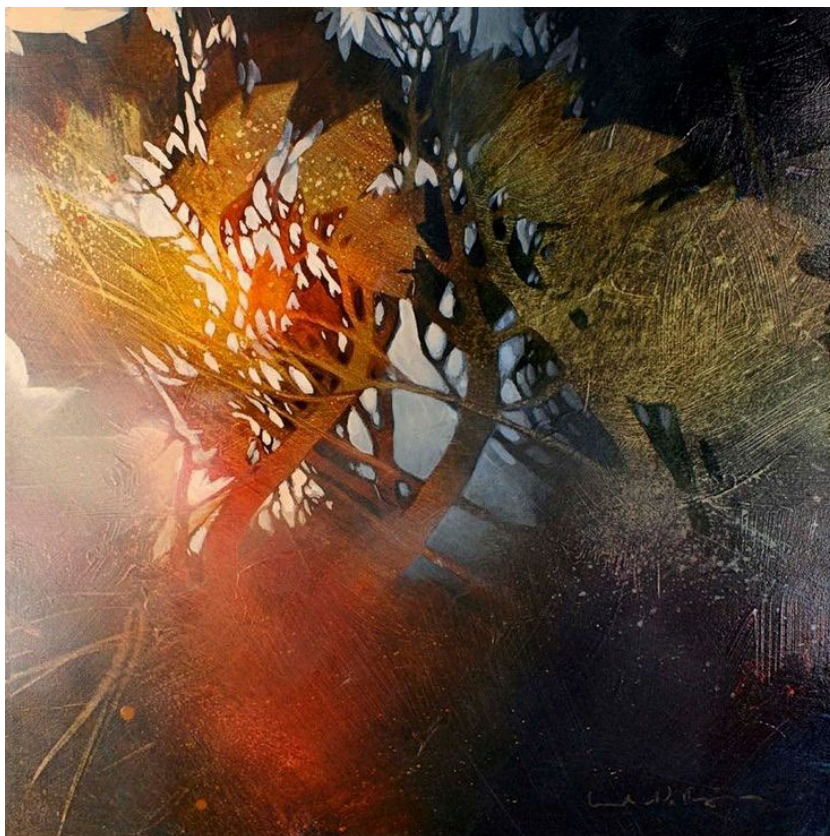
**Іл. 15. Олег Лазаренко. «Св. апостол Андрій».
Полотно, мозаїчний кольоропис. 2010.**

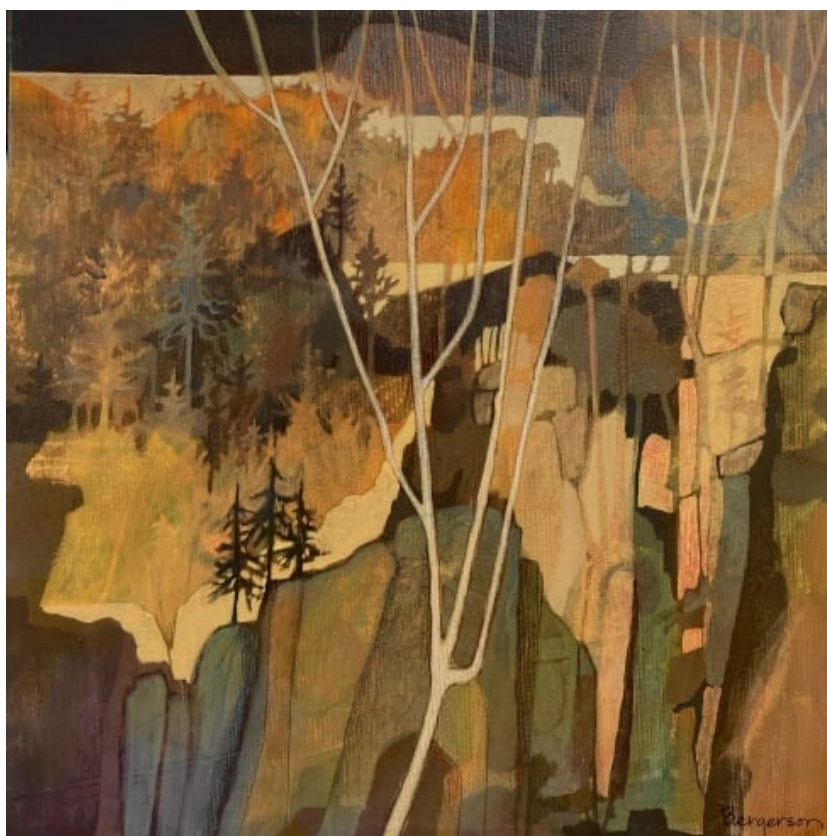
Іл. 16. Лінда Кемп. Живописні твори

Іл. 17. Лінда Кемп. Живописні твори

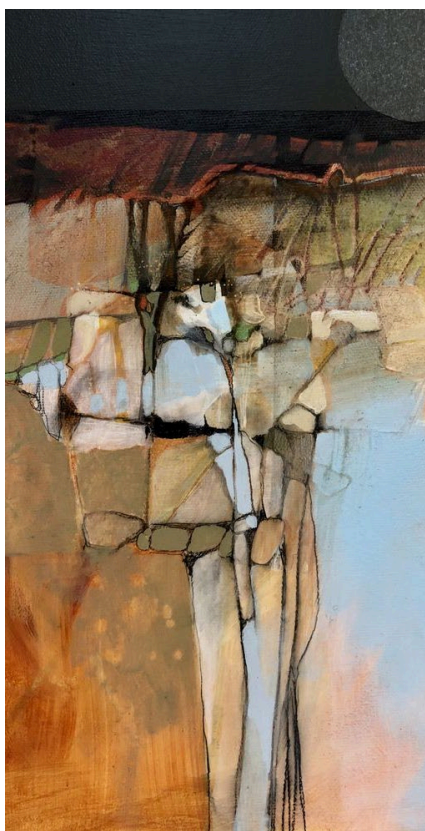
Іл. 18. Лінда Кемп. Живописні твори

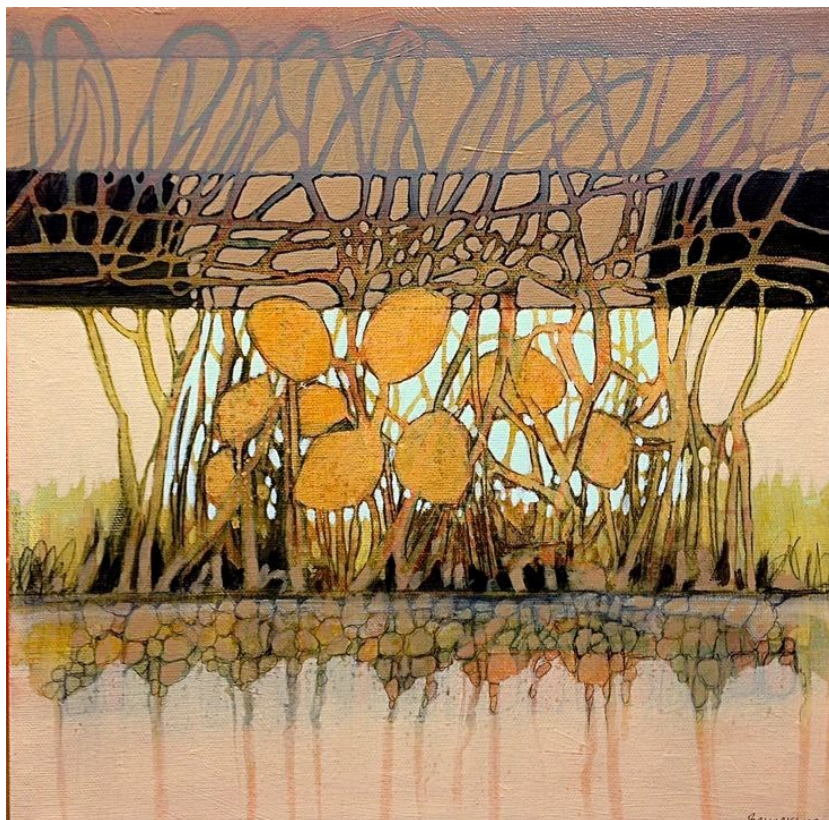
Іл. 19. Джудіт Бергерсон. Живописні твори

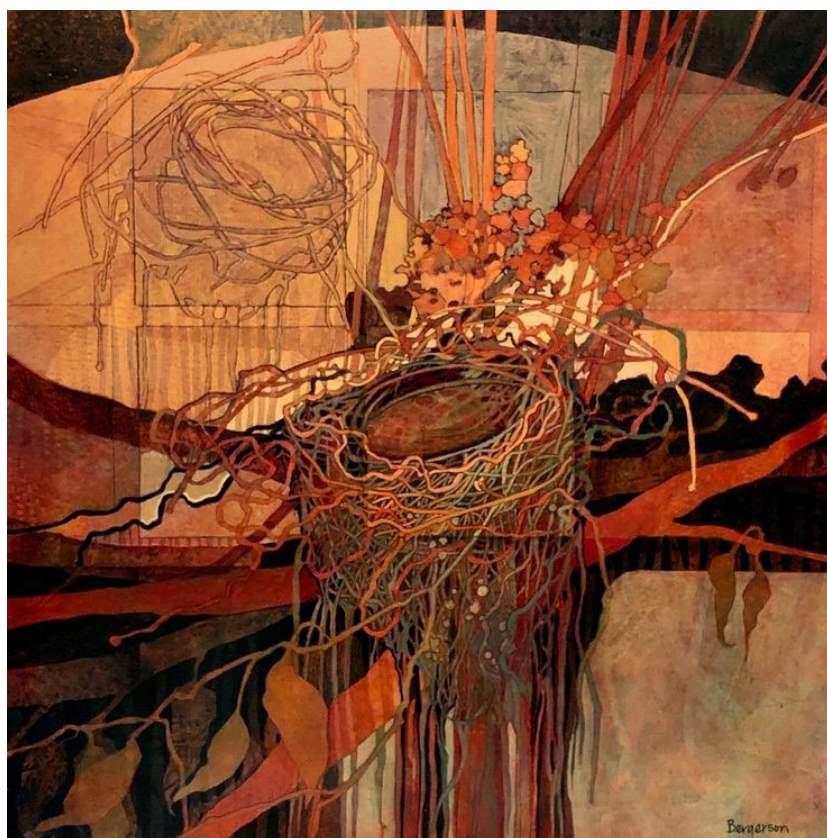
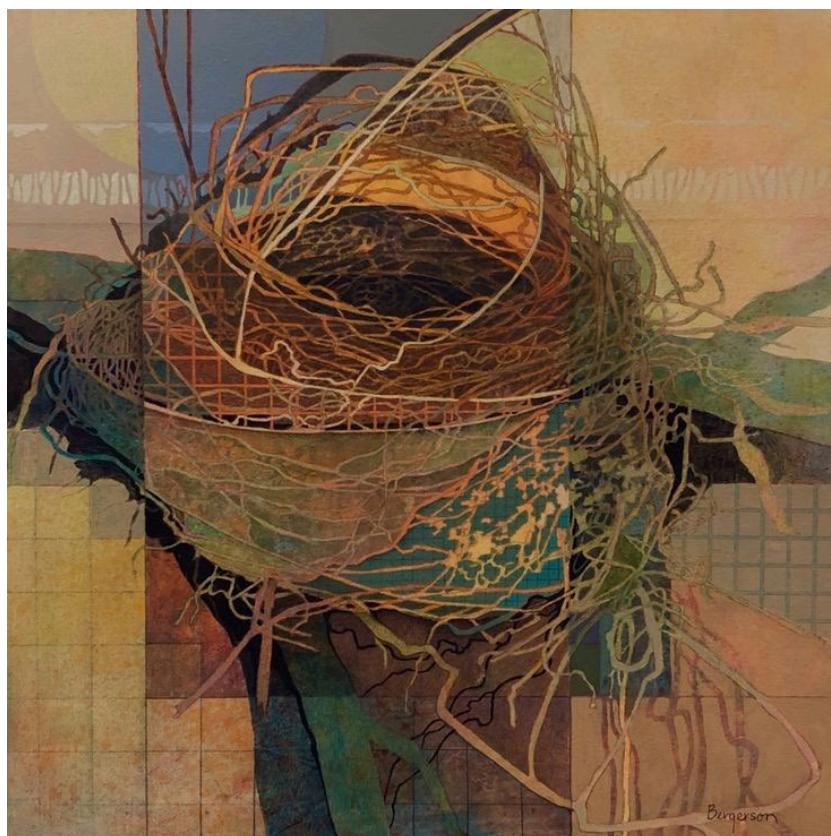
Іл. 20. Джудіт Бергерсон. Живописні твори

Іл. 21. Джудіт Бергерсон. Живописні твори

Іл. 22. Джудіт Бергерсон. Живописні твори

Іл. 23. Джудіт Бергерсон. Живописні твори

Іл. 24. Іван Марчук «Скажи мені правду». Акрил. 1997 рік.

Іл. 25. Іван Марчук «Пробудження» 1992 рік.

**Іл. 26. Бела Кадар «Дівчата»
1931 рік.**

**Іл. 27. Бела Кадар «Композиція»
1930 рік.**

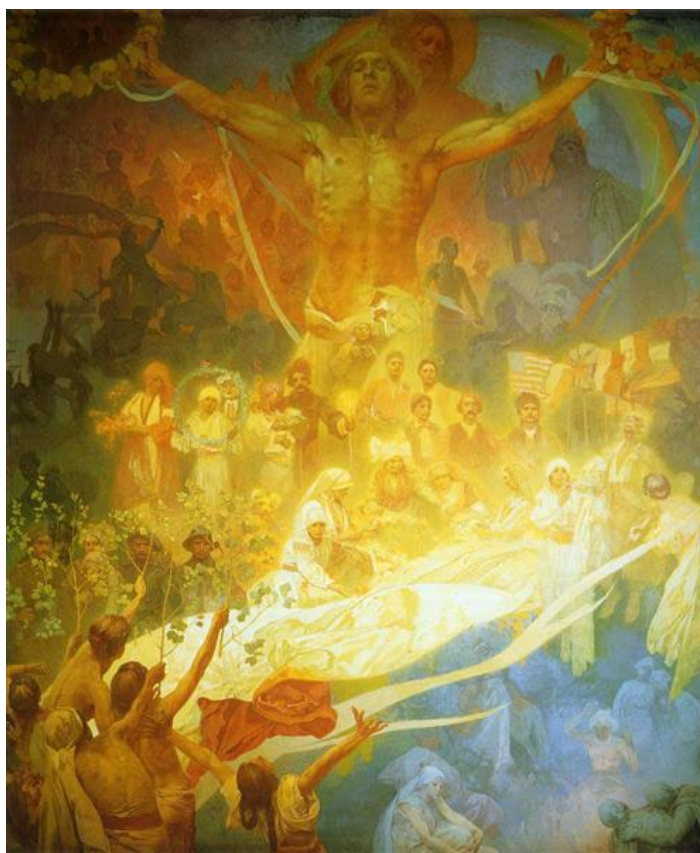
Іл. 28. Жан Метценже «Жінка на коні» 1911-1912 рік.

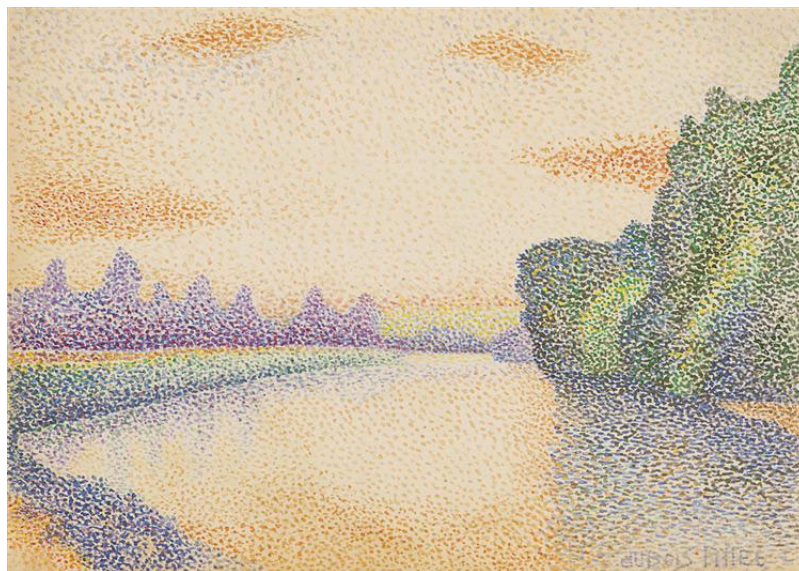
Іл. 29. Альфонс Муха «Весна» 1896 рік.

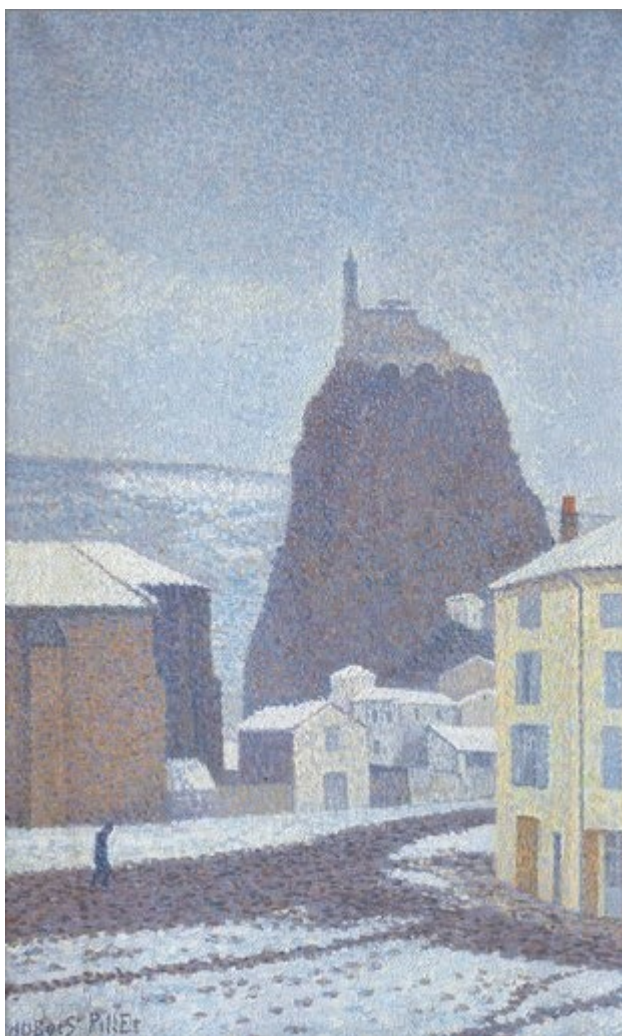
**Іл. 30. Альфонс Муха «Слов'янський епос». Кольорова літографія.
Папір. 118×76.2 см. 1928 рік.**

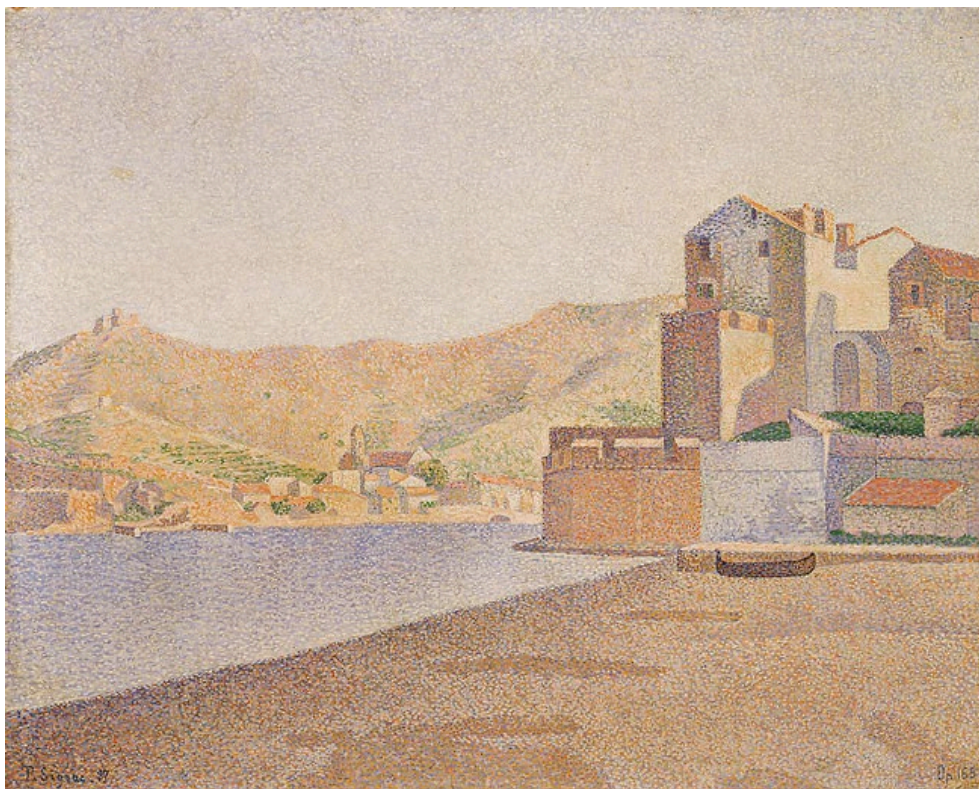
**Іл. 31. Альфонс Муха «Слов'янський епос». Живопис.
Полотно, олія. 405 x 480 см. 1925 рік.**

Іл. 32. Альберт Дюбуа-Пілле «Береги Марни на світанку» 1988 рік.

Іл. 33. Альберт Дюбуа-Пілле «Сен-Мішель д'Егіє» 1890 рік.

**Іл. 34. Поль Сіньяк «Міський пляж, Колліур»
Пуантилізм, Неоімпресіонізм. Полотно, олія. 62,9 x 80 см. 1887 рік.**

**Іл. 35. Жорж Сера «Люцерна, Сен-Дені»
Полотно, олія. 65 x 81,3 см 1885 - 1886;**

**Іл. 36. Статуя богині Надії
Бертель Торвальдсен.**

Іл. 37. Частина стіни храму Спес, що збереглася, вбудована до церкви святого Миколая, в Римі

Іл. 38. Спес на монетах Стародавнього Риму.

Іл. 39. Томас Лоуренс. Джорджина Марія Лестер у вигляді Надії. 1811 р.

Іл. 40. Евелін Де Морган. Надія у в'язниці Розпачу. 1887 р.

Іл. 41. Едвард Коулі Берн-Джонс. Надія у в'язниці. 1896 р.

Іл. 42. Джордж Фредерік Воттс. Надія. 1886 р.

Іл. 43. Пабло Пікассо. Старий гітарист. 1903 – 1904 гг.

СПИСОК ІЛЮСТРАЦІЙ

- Іл. 1. Марія Мандрикіна. Проект «Крила надії». Ескіз. 2024
- Іл. 2. Марія Мандрикіна. Проект «Крила надії». Фрагмент. 2024
- Іл. 3. Марія Мандрикіна. Проект «Крила надії». Картон. 2024
- Іл. 4. Марія Мандрикіна. Проект «Крила надії». Етап 1. Імпріатура. 2024
- Іл. 5. Марія Мандрикіна. Проект «Крила надії». Етап 2. Рисунок. 2024
- Іл. 6. Марія Мандрикіна. Проект «Крила надії». Етап 3. Світлі форми. 2024
- Іл. 7. Марія Мандрикіна. Проект «Крила надії». Етап 4. Патьоки. 2024
- Іл. 8. Марія Мандрикіна. Панно «Крила надії». 2024
- Іл. 9. Марія Мандрикіна. Проект «Крила надії». 2024
- Іл. 10. Марія Мандрикіна. План ЦДБ. 2024
- Іл. 11. Марія Мандрикіна. Проект «Крила надії». Панно. Вставка в інтер'єр ЦДБ. 2024
- Іл. 12. Марія Мандрикіна. Проект «Крила надії». Панно. Вставка в інтер'єр галереї «Пінаотека». 2024
- Іл. 13. Олег Лазаренко. Мозаїчний кольоропис.
- Іл. 14. Олег Лазаренко. Мозаїчний кольоропис.
- Іл. 15. Олег Лазаренко. «Св. апостол Андрій». Полотно, мозаїчний кольоропис. 2010.
- Іл. 16. Лінда Кемп. Живописні твори
- Іл. 17. Лінда Кемп. Живописні твори
- Іл. 18. Лінда Кемп. Живописні твори
- Іл. 19. Джудіт Бергерсон. Живописні твори
- Іл. 20. Джудіт Бергерсон. Живописні твори
- Іл. 21. Джудіт Бергерсон. Живописні твори
- Іл. 22. Джудіт Бергерсон. Живописні твори
- Іл. 23. Джудіт Бергерсон. Живописні твори
- Іл. 24. Іван Марчук. «Скажи мені правду». Акрил. 1997 рік.
- Іл. 25. Іван Марчук. «Пробудження» 1992 рік.
- Іл. 26. Бела Кадар. «Дівчата» 1931 рік.
- Іл. 27. Бела Кадар. «Композиція» 1930 рік.
- Іл. 28. Жан Метценже. «Жінка на коні» 1911-1912 рік.
- Іл. 29. Альфонс Муха. «Весна» 1896 рік.
- Іл. 30. Альфонс Муха. «Слов'янський епос». Папір. 118×76.2 см. 1928 рік.
- Іл. 31. Альфонс Муха. «Слов'янський епос». Живопис. Полотно, олія. 405 x 480 см. 1925 рік.

- Іл. 32. Альберт Дюбуа-Пілле. «Береги Марни на світанку» 1988 рік.
- Іл. 33. Альберт Дюбуа-Пілле. «Сен-Мішель д'Егіє» 1890 рік.
- Іл. 34. Поль Сіньяк. «Міський пляж, Колліур». Полотно, олія. 62,9 x 80 см. 1887 рік.
- Іл. 35. Жорж Сера «Люцерна, Сен-Дені». Полотно, олія. 65 x 81,3 см 1885 - 1886;
- Іл. 36. Статуя богині Надії. Бертель Торвальдсен.
- Іл. 37. Частина стіни храму Спес, що збереглася, вбудована до церкви святого Миколая, в Римі
- Іл. 38. Спес на монетах Стародавнього Риму.
- Іл. 39. Томас Лоуренс. Джорджина Марія Лестер у вигляді Надії. 1811 р.
- Іл. 40. Евелін Де Морган. Надія у в'язниці Розпачу. 1887 р.
- Іл. 41. Едвард Коулі Берн-Джонс. Надія у в'язниці. 1896 р.
- Іл. 42. Джордж Фредерік Воттс. Надія. 1886 р.
- Іл. 43. Пабло Пікассо. Старий гітарист. 1903 – 1904 гг.